



Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. S stillet af Folketingets Miljøudvalg

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for, hvilke konsekvenser ministerens nye ftalatbekendtgørelse vil have for salget af elektronisk udstyr såsom computere i Danmark, samt hvordan Danmark vil være stillet på dette område i forhold til resten af EU og i forhold til salg over internettet?

Svar

- Jeg er glad for indkaldelsen til dette samråd, som giver lejlighed til at gå i dybden med de problemstillinger, der er blevet rejst vedrørende ftalater.

- Baggrunden for bekendtgørelsen er beretningen fra B 47 fra 2009, som foreskriver at der skal fremlægges forslag til forbud mod 4 ftalater i EU, og derudover indføres regler i Danmark, indtil der indføres et forbud i hele EU. Det førte til ftalatbekendtgørelsen, som blev udstedt den 26. november 2012. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. december i år, dog først den 1. december 2014 for elektronik.

- Siden november har Miljøministeriet modtaget mange nye oplysninger om reglernes konsekvenser, og vi er nu i en situation, hvor virksomheder og erhvervsorganisationer har sandsynliggjort, at det er umuligt fuldt ud at udfase de 4 ftalater i varer, inden bekendtgørelsen træder i kraft. Det er et alvorligt problem.

- Ftalaterne er dokumenteret sundhedsskadelige, og derfor skal vi hurtigst muligt have udfaset dem. Det var grunden til, at den danske bekendtgørelse blev lavet, og det står jeg fast ved. Faktisk fremsatte jeg selv det oprindelige B-forslag i 2009, og det er med ærgrelse, at jeg nu må konstatere, at vi står med problemer i forhold til bekendtgørelsen

- Forbuddet betyder, at de fire farligste ftalater ikke må findes i en lang række dagligdags produkter i Danmark. Ftalaterne er blandt andet hormonforstyrrende, og beskyttelse af danskernes sundhed ligger mig meget på sinde.

- Derfor har vi, i overensstemmelse med B 47, arbejdet benhårdt for et forbud i EU, som er den rigtige vej at gå med denne type forbud. Desværre er det ikke lykkedes endnu at få en specifik EU-regulering. Under REACH-forordningen er der til gengæld en godkendelsesordning som gør, at bl.a. ftalater fra 2015 skal godkendes, før de må anvendes i EU – men vi skal længere end det for at sikre, at vi undgår ftalater. For eksempel dækker REACH ikke ftalater i importerede produkter.

- Derfor blev den danske ftalatbekendtgørelse lavet – igen i overensstemmelse med B 47 – og det bringer os så til dér, hvor vi står i dag.

- Jeg vil gerne understrege meget klart, at vi nu står med en viden, som vi ikke havde, da vi lavede bekendtgørelsen:

- For det første har vi ikke tidligere kendt omfanget af brugen af ftalater. Coop Danmark for eksempel - som i mange år har haft fokus på udfasning af PVC og ftalater - har efter omfattende undersøgelser hos deres leverandører nu måttet konstatere, at rigtig mange varer ikke kan skaffes garanteret ftalatfrie.

- For det andet har vi nu fået konkrete oplysninger fra elektronikproducenterne, som oplever alvorlige problemer, ikke mindst med at få oplysninger om ftalater fra deres leverandører og underleverandører i f.eks. Asien. De kan derfor ikke sikre, at importerede eller danskproducerede varer er uden de 4 ftalater, inden bekendtgørelsen træder i kraft.

- For det tredje har ftalaterne generelt vist sig at findes i langt flere produkter, end vi havde kendskab til, da vi lavede bekendtgørelsen. Det understreger behovet for at få dem udfaset, men samtidig er opgaven markant større end forventet, dels på grund af antallet af varer, dels fordi produktionen i dag foregår globalt og derfor også skal ændres globalt. Det tager tid.

- Ifølge organisationerne vil det få store konsekvenser for danske elektronikproducenter, detailhandlen og forbrugerne. For eksempel skal større elektronikforhandlere på kort tid gennemgå flere tusinde varenumre for at finde ud af, om hver enkelt lille del indeholder en af de 4 ftalater. Det kræver enorme ressourcer, og er særdeles vanskeligt på grund af vanskelighederne med at få oplysninger fra de mange leverandører og underleverandører. Også de danske producenter af elektronik er afhængige af mange forskellige underleverandører.

- I detailhandlen bestilles varer til salg næste år allerede hjem nu, men ofte er de ikke garanteret ftalatfrie. Resultatet kan blive, at hele varegrupper forsvinder fra markedet.

- Selvom jeg nok havde ønsket, at de oplysninger, vi har modtaget den seneste tid om omfanget af udfordringerne, kunne være kommet frem tidligere, så tager jeg problemet meget alvorligt. Det er en meget kompleks sag, som der ikke findes nogen nem løsning på. Men vi skal finde en holdbar løsning.

- Jeg er derfor indstillet på at tilpasse ftalatreglerne. Det vil tage længere tid, end vi oprindeligt håbede.

Ændringen skal med andre ord gøre det muligt for virksomhederne at omstille til mindre farlige stoffer i et tempo, som er *muligt*, hvis de gør en ihærdig indsats.

Lad mig understrege, at målet er det samme - at vi kommer af med de 4 ftalater.

- Jeg udskyder derfor bekendtgørelsens ikrafttræden med to år for alle produkttyper. I praksis betyder det til 1. december 2015 for alle produkter undtagen elektronik, hvor reglerne udskydes med samme tid og derfor først træder i kraft 1. december 2016, fordi de produkter var sat til udfasning 1. januar 2014. I den forlængede periode indtil ikrafttræden arbejder vi videre på at finde en varig løsning, som er nødvendig for at imødekomme de uforudsete konsekvenser, men uden at vi udvander de beskyttelseshensyn, som reglerne varetager.

- Derfor vil jeg gerne pointere, at dette ikke er et knæfald for industrien, men noget vi er nødt til at gøre for at fastholde bekendtgørelsen. Det gør, at vi sikrer forbrugerne reelt og ikke kun symbolsk.

- Vi har løbende været i tæt dialog med brancherne, og jeg hæfter mig ved, at brancherne også melder klart ud, at ftalaterne skal udfases. Brancherne er indstillede på at indgå i et forpligtende samarbejde med henblik på at finde en bæredygtig løsning.

- Det drejer sig for det første om, at branchen aktivt vil støtte op om et ftalatforbud i EU, ligesom de vil bistå med at lægge pres på leverandørerne og gennem deres internationale netværk arbejde for en udfasning.

- For det andet vil branchen i samarbejde med Miljøministeriet udarbejde en vejledning, der skal hjælpe virksomhederne til at udfase ftalaterne fra deres produkter og hjælpe med at kortlægge, hvilke produkter ftalaterne findes i, og hvordan de kan erstattes.

- Endelig vil branchen være med til at klarlægge, hvordan en mærkning af relevante produkter uden de fire ftalater kan laves.

- Jeg vil gerne understrege, at de her punkter er centrale elementer i at finde en bæredygtig løsning. Det er meget væsentligt for mig, at branchen leverer det, de har lovet, hvis det skal være muligt at finde en endelig løsning, der også tilgodeser deres behov.

- Samtidig er det helt centralt, at vi i den mellemliggende periode gør, hvad vi kan, for at beskytte forbrugerne. Derfor vil jeg sammen med Forbrugerrådet forbedre forbrugernes mulighed for at få oplysninger om særligt problematiske stoffer i de varer, de køber. Og det gælder også ftalater. Forbrugerne har nemlig ret til at få oplyst, om der er nogen af de fire ftalater i produkterne, og den mulighed, synes jeg, skal udnyttes. Derved kan forbrugerne gå uden om varer med de fire ftalater, indtil forbuddet træder i kraft.

- Siden vedtagelsen af bekendtgørelsen i november ved vi nu også, at det er usikkert, om der inden for den nærmeste tid kommer et forbud mod ftalaterne i EU. Det Europæiske Kemikalieagentur meddelte i december Kommissionen, at agenturet ikke kan støtte et dansk forslag om at forbyde ftalaterne i EU, og vi afventer fortsat Kommissionens reaktion.

- EU's REACH-forordning betyder som nævnt, at det fra februar 2015 kræver en godkendelse at anvende ftalaterne i produktion i EU. Men det vil efter 2015 være lovligt at importere varer til EU, som indeholder stofferne. Vi ved endnu ikke, hvor mange godkendelser, der vil blive søgt eller givet, og om godkendelsesordningen vil påvirke brugen af de fire ftalater globalt, på trods af at reglerne altså ikke gælder for varer produceret udenfor EU.

- Bekendtgørelsen medfører med andre ord, når den træder i kraft, at der vil gælde strengere regler i Danmark end i resten af EU for import af ftalatholdige varer. Og de danske regler gælder også for varer, som købes på internettet eller ved grænsen.

- Derfor vil vi sideløbende med, at vi ændrer de danske regler, også bruge alle midler til fortsat at lægge pres på Kommissionen for at lave fælles EU-forbud, så danske virksomheder ikke stilles dårligere end virksomheder i de øvrige EU-lande.

- Jeg håber, at Miljøudvalget har forståelse for, at det er en kompleks sag, og at der er sket en grundig afvejning af, hvordan vi bedst muligt får ftalaterne udfaset, uden at konsekvenserne bliver, at virksomheder skal lukke, og at hele varegrupper forsvinder fra det danske marked. Forbrugerne skal fortsat kunne købe produkter som computere og køleskabe uden problemer.

- Jeg vil gerne gentage, at vi fra regeringens side prioriterer udfasningen af ftalater meget højt, både i vores nationale arbejde - herunder i vores samarbejde med erhvervslivet og andre - og i vores internationale arbejde, ikke mindst i EU.

- Derfor mener jeg, ud fra en samlet afvejning af flere hensyn, at det er den rigtige løsning:

- at vi på den ene side fastholder målet meget klart – ftalaterne skal udfases – men vi gør det i et ikke-urealistisk tempo;
- at vi går sammen med erhvervet om den fælles mission – at få ftalaterne udfaset hurtigst muligt!
- at vi skruer op for presset på en fælles EU-løsning på sigt, også sammen med branchen
- og at vi i den mellemliggende fase, sammen med Forbrugerrådet, vil oplyse forbrugeren mest muligt

Tak for ordet.